www.svoboda-ney.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ВСЕНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 63. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 18. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 63. Jersey City, N. J., Wednesday, March 18, 1931. THREE CENTS.

ЗГИНУЛО 20 ОСІБ НАСЛІДКОМ КОРАБЕЛЬНОЇ КАТАСТРОФИ

СЕРИНТ ДЖАНС (Нюфондленд).—Ще досі нема точних відомостей, що було причиною вибуху на кораблі „Вікінґ", який скоївся в неділю вечером. Догадуються тільки, що це мабуть упала іскра, або недокурений папірос до складу, де знаходилася більша скількість вибухового матеріялу, який мав бути вжитий до розсаджування ледяних гір.

На „Вікінґу" було 138 людей. Були це головно ловці тюленів, котрі вибиралися на весняну ловлю. „Вікінґ" належав до корабельних ветеранів, бо відбув уже не одну таку кампанію.

На кораблі був Верик Фрисель, укінчений студент Єйльського університету, відомий з того, що ще за студентських часів обїжджав околиці Лябродору й здіймав там ріжні фотографії. Тепер він вибрався разом з рибаками, щоби разом з ними пробиватися серед ледів і зняти ріжні пригоди на фільму.

Фрисель мабуть згинув разом з 20 іншими особами підчас вибуху.

„Вікінґ" затонув, а залога з рибаками шукала ратунку на леді й кригах, забираючи з собою покалічених.

Найбільше нещастя лежить у тому, що не можна доставити скорої помочі, бо найближчий корабель, який міг би пробитися крізь леди, віддалений на сто миль. Побоюються, що заки прийде поміч, богато людей згине як не від ран то з холоду й виснаження.

ДІВЧАТА! НЕ ШУКАЙТЕ РОБОТИ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Секретаріят „Йонґ Віменс Крісчен Асосіейшен" в Ню Йорку, оголошує, щоби дівчата, котрі прибули до міста, щоби знайти роботу й її не знайшли, вертались до своїх домів чи на фарми, бо наразі нічого не діждуться. Секретаріят взиває далі дівчата з околиць, щоби не приїздили до Ню Йорку й не витрачували даремно останків своїх ощадностей, бо роботи нема.

Зі звіту секретаріяту виходить, що день у день голошується ціла маса дівчат, котрі держали себе гордо й не хотіли піддатись і просити милостині, а котрі опинилися тепер без усяких засобів до життя, бо втратили роботу, а нової знайти не можуть.

А ВУДС КАЖЕ, ЩО БЕЗРОБІТТЯ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Полковник Вудс, голова Гуверового комітету негайної допомоги, подає у своїм річнім звіті, що безробіття зменшується, вправді помалу, але постійно.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ДЕМОКРАТАМИ.

НЮ ЙОРК. — Демократи поділилися на три фракції з приводу домагань у справі слідства над адміністрацією міста Ню Йорку, а зосібна над особою мейора Вокера. Тими фракціями є: Темені Гол і Джаном Корі й мейором Вокером, сторонники ґовернора Рузвелта і партія бувшого ґовернора Смита.

Кажуть, що Рузвелт і Смит є за слідством, а заступник мейора Вокера відгрожується, що виявить, що ціла акція з домаганням слідства виходить від деяких дуже високо поставлених осіб, котрі хотіли спинити слідство в справі замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс". Тим визначним чоловіком є нібито Ал Смит.

ПЛАТЯТЬ ПОДАТКИ.

ВАШИНҐТОН. — Державна скарбниця дістала відомости, що горожани позаплачували солідно свої податки. Обчислень покищо не зроблено, але скарбниця певна, що одержить своїх $500,000,000, на які числить.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БРИСТОЛ (Пенсилвенія). — Експресовий поїзд Пенсилвенійської залізниці, їдучи з Филаделфії до Ню Йорку, виколіївся з невідомих причин. З шин вилетіли три пакункові вози і три пасажирські. Було 8 осіб ранених.

ЗАДОВОЛЕНИЙ НАРАЗІ З МЕЙОРСТВА.

ПАМ СПРІНҐС (Каліфорнія). — Нюйорського мейора Вокера бачать дуже часто в товаристві представника фільмової компанії „Ворнерс Бродерс Ферст Нешенел" і з того заключають, що він заінтересований фільмовим бизнесом.

Запитаний про це, Вокер відповів, що він є наразі задоволений з мейорства. Але додав, що йому вже давніше роблено оферту вступлення до фільмового бизнесу з платнею в сумі $350,000.

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСТИ ПОМАГАЄ ЦЕРКВІ.

АТЛЕНТИК СІТИ. — На третій річній конференції „Федерал Кавнсил оф ди Чорчес оф Крайст ін Америка" піднесено, що в останнім році дуже зросла фреквенція вірних по церквах. Казали, що коли люди в біді й нещастю, тоді звертають на церкву більшу увагу.

ЗАБИРАЮТЬ ЦЕРКОВНЕ ВИНО.

НЮ ЙОРК. — Федеральні прогибіційні аґенти забрали торговцеви вином 7,000 ґальонів церковного вина, мимо того, що торговець виказався дозволом на торговлю таким вином.

300-ЛІТТЯ УСПЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ У ЛЬВОВІ.

В 1631 році, дня 1. лютого, посвячена була у Львові церква Успенія Пресв. Богородиці. Її будували від 1591 до 1631 року братчики Ставропігійського Братства, а до викінчення будови й прикраси її причинились у великій мірі князь Константин Острожський, гетьман Сагайдачний та молдавські князі православної віри. Від того, що Молдаванин-Волохи в неодному допомогли до будови, називають сьогодні цю церкву також Волоською. Пишається сьогодні Успенська церква в осередку Львова при вул. Руській як памятник і свідоцтво нашої культури та могучости духа нашого минулого. — В неділю, 1. лютого ц. р., святкував український Львів торжественно 300-літній ювилей посвячення цеї церкви.

КРІВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ЧЕСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

В чеському місті Духцом прийшло до сутички безробітних з поліцією. Серед учасників демонстраційного походу, зорґанізованого місцевими комуністами, впало від куль поліції 3 убитих і 30 ранених. Подібні випадки трапилися ще в кількох містах Чехословаччини.

АНГЛІЯНЦІ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

Один англійський посол вніс у законодавчій палаті законопроєкт у справі заборони вживання алькогольних напитків. Палата громад відкинула такий проєкт ще 1923 року 236 голосами проти 14. Теперішній законопроєкт ще не прийшов під обраду.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО.

У Київі помер в останніх днях січня ц. р. український учений Андрій Лобода, що в памятних роках відновн української Державности був професором українського університету в Київі.

ОДНА З ЖЕРТВ ПАЦИФІКАЦІЙНОЇ ПОГОНІ.

В селі Руді, бобрецького повіту, помер селянин Михайло Горин, що в осени минулого року попав між іншими в руки погоні.

ЗРИСТ БЕЗРОБІТТЯ У ПОЛЬЩІ.

На підставі звідомлення ринку праці число безробітних у Польщі збільшилося за один тиждень (17—24 січня ц. р.) на 9,058 осіб. Загальне число безробітних виносить у дні 24. січня 341,182 осіб, при чому підмоги одержувало лише 108,708 осіб.

ПАНИ МІЖ СОБОЮ.

З нагоди засідання громадської ради прийшло в Тягині (Румунія) до кривавого зударення. Сенатор Ціпштайн осканжив президента повітової ради за те, що цей підпирав антисемітичну пропаґанду. Президент повітової ради й один посол кинулися на Ціпштайна й позбиткувалися над ним. Прихильники сенатора вмішалися до бійки й почалася борня, яка скінчилася щойно тоді, коли на салі зявився префект повіту. Кабінет бурмістра цілком знівечен

ПОДІЇ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ І КОНФЕРЕНЦІЯ ТОВ. ПРИЯТЕЛІВ ЛІГИ НАЦІЙ.

ПАТ довідомляє з Брукселі, що на зїзд Міжнародньої Унії Товариств Приятелів Ліґи Націй від польської федерації приїхали сен. Левенгерц і пос. Ст. Стронський. Вони оба, згідно з приреченням, яке зложила на попередній сесії польська делеґація, та згідно з внесенням Смаль-Стоцького, зясували події у Східній Галичині в звязку з саботажами. У дискусії над тією справою поставлено проєкт, щоб Унія звернулася до Ради Ліґи Націй, щоби вона визначила міжнародню комісію для розгляду подій у Східній Галичині. Внесення це взяли назад.

Опісля приняли внесення, щоби прийшло до згоди між народами Східньої Галичини. Вибрали комісію (Бекер, Ван Босе, Стронський, Шульгин), яка на найближчім зїзді має зясувати засоби, що влекшилиб осягнути таке помирення.

ЩОСЬ ЯК НА ЗНЕСІННІ.

У Лодзі до хати купця Ролінського застукав хтось і представився як постійний покупець. Коли Ролінська відчинила, один з трох мущин пробив Ролінську ножем. Опісля бандити взялися грабити крамницю. При цьому зранили Ролінського з револьвера. Ролінська останком сил приповзла до бандита та вирвала йому револьвер. Бандит відібрав їй револьвер і вбив її. Напасники втекли.

ДБАЙЛИВИСТЬ ПОЛІЦАЯ ПРО ЗДОРОВЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ.

Дмитро Гукало, справник у українській кооперативи в Козичах, пов. Городок, здавна був немилий деяким функціонарям тамошньої поліції і вони шукали способу усунути його з кооперативи, але не мали на це поважної підстави. І ось вкінці ці функціонарі впали на геніяльний задум: Одного дня до кооперативи прийшов поліцай і зажадав від управи кооперативи, щоби Дмитра Гукала усунути зі становища справника, тому, що він хорий на чахотку і є небезпека, що Гукало заразить туберкульозою інших працівників кооперативи та її покупців. Така ревна дбайливість поліції про здоровля українських кооператорів та гиґієнічність кооператив булаб дуже похвальна, якби за тим усім не крилась цілком інша тенденція. Дмитро Гукало, почуваючи себе зовсім здоровим, звернувся до Української Народньої Лічниці з просьбою провірити стан його здоровля та виставити лікарське свідоцтво, яке можнаб вислати до фізикату. Спеціялісти від грудних недуг в Народній Лічниці дбайливо оглянули цього справника кооперативи, рентґенували його і ствердили, що Дмитро Гукало має легені цілком здорові. Виявилося, що поліція, в ролі лікарів, поставила хибну діяґнозу, бо Гукало не має чахотки, а має тільки ту орґанічну хибу, що він є свідомим Українцем і через ту хибу він здається декому таким небезпечним, мовби мав яку заразливу недугу.

БОРОТЬБА З ЦЕРКВОЮ.

Радянська влада зачинила у Київі православну Академію, одиноку на Україні вищу теольоґічну школу.

ВАНДЕРВЕЛЬД ПРОТИ ГРАНИЦЬ ПОЛЬЩІ.

Провідник бельґійських соціялістів, бувший премієр, Вандервельд, у пресі заявляє, що бельґійські соціялісти ніколи не похвалювали політики, яка скидає виключну відповідальність за війну на Німеччину. Це у висліді спричинило астрономічні репараційні цифри. Бельґійські соціялісти вважають несправедливим, що версайський договір побільшив безсоромно територію Польщі. Плебісцит, переведений в окрузі Евпен і Мальмеді, віддав Бельґії чисто німецькі території.

ТЕЖ „ПРОМИСЛ".

Поліське воєвідство може мало й рацію, що спекалося Сарненщини, одинокого „промислового" повіту. Тут у Клесові, недалеко большевицького кордону й нездорових східніх вітрів, існує свій власний промисл, яким дуже пишалася Сарненщина, а навіть і ціле Полісся: тут є камінольоми ґраніту. Яка сила кинула його на багнисте Полісся, знають хіба вчені. Але, що ґраніт тут є, в цьому кожного переконують виставлені в почекальні староства зразки. А возний навіть може вам сказати, що це майже найкращий ґраніт у Польщі. Тому власне й почалося його видобування на щастя Полісся, а тепер Волині. Лише сталася дрібна, неприємність: робота в камінольомах припинилася й залишилося аж 844 безробітних, які замісць того, щоби ламати камінь, ламають тепер двері в ріжних установах, памятаючи евангельські слова, що нема такого „батька" суспільности, який, коли син просить хліба, подав би йому камінь, хочаб і найкращий клесовський ґраніт.

Справді 533 особи отримують допомогу з фондів безробіття, рештаж 311 осіб покищо має до своєї диспозиції найкращий клесовський ґраніт. Між ними є й бувші українські козаки. Міністерство праці й суспільної опіки асигнувало деяку суму на надзвичайну допомогу й місцеве т-во добровчинности улаштувало кухню на 140 душ. Але засоби вже вичерпуються й голодним робітникам загрожує велика небезпека.

„УКРАЇНУ ДУШАТЬ!"

Київське ГПУ закінчило слідство в справі Анатоля Микитовича Васильченка, якого ГПУ обвинувачує за непослух радянській владі та протирадянську аґітацію. В тій справі читаємо в „Пролетарській Правді", що А. Васильченко „вів протирадянські розмови про те, що Україну душать". Отже виходить, що радянська влада на Україні існує на те, щоби переслідувати й карати Українців за їхні протести проти гноблення України Москвою.

ВОВК ПРИЧИНОЮ ДИПЛЬОМАТИЧНОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ.

З Софії доносять: Здовж болгарської границі біг вовк. Один югославянський пограничник стріляв до вовка, а другий югославянський пограничник, думаючи, що на нього хтось стріляє з болгарської території, відповів стрілами. Інцидент вияснила щойно кореспонденція пограничних болгарських і югославянських урядів.

РУМУНІЯ ТАКОЖ РОЗПОЧАЛА „ПАЦИФІКАЦІЮ" УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

ЖАНДАРМИ НИЩАТЬ МАЙНО І ЗАМИКАЮТЬ ПОМЕШКАННЯ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Місцева преса подає, що жандармерія вдирається по наказу „згори" до українських читалень, забирає все майно (книжки, образи і т. д.) та запечатує будинки читалень. Дотепер запечатано читальні в Ленківцях, у Брідку, Прилипчу, Борівцях та по інших селах. За причину такого поступовання подають, що читальні незаконно істнують, бо, мовляв, вони не зареєстровані. Та це неправда, бо читальні істнують ще з передвоєнних часів. Ті, що задля воєнної хуртовини були замкнені, вже давно відбули відповідні збори й подали заяву про поновне зареєстрування, а тимчасом мають право провадити свою діяльність.

Більшість замкнених читалень уже два роки як поновили свою діяльність і ніхто їм не перечив. Лише тепер, коли Українці-виборці подали свої голоси на українських кандидатів до парляменту й вибрали своїх представників, Румуни загорілись помстою й почали замикати читальні, де нарід читав пожиточні книжки з господарства й часописи, які відтягали нарід від коршем та від ріжного аґітаційно-шкідливого пустомельства. Зате коршми дозволено відкривати навіть у неділю по обіді.

Замикання читалень переводять у найбрутальніший і провокаційний спосіб. Жандарми здирають зі стін образи українських письменників і топчуть їх ногами. Українців лають ріжними огидними назвами та насмішками. Це може спровокувати населення до гострих виступів проти поведення сиґуранци та ріжних плачених і неплачених аґентів-донощиків румунізаторів.

НАПАСНИК НА АНКЕЇВА ЗНАЙШОВСЯ.

ТОКІО (Японія). — Японець Нобукатсу Сато заявився на поліції й заявив, що це він тяжко поранив радянського торговельного представника Анкеїва. Сато каже, що причиною його нападу були особисті міркування. Він прожив двацять років у Владивостоці, де був на визначному становищу в одній японській фірмі по рибальству.

Коли большевики замкнули цю фірму, Сато залишився без нічого, тим більше, що большевики знищили його власне підприємство. Діставшись до Японії, він увесь час сподівався, що японські рибальські концесії будуть відновлені й він знову зможе вернутися до своєї праці. Та час проходив, а справа концесій не розвязувалася. Крім того в Росії большевики затримали його жінку Росіянку й не випускають її до Японії. Це нарешті привело до того, що Сато рішився вбити большевицького урядника, якого він уважав одним з виновників його невдач та терпінь.

МЕК ДОНЕЛД ПОТЕРПІВ ПОРАЗКУ.

ЛОНДОН (Англія). — Підчас голосування в парляменті над урядовим законопроєктом про відібрання університетам права посилати своїх представників до парляменту, уряд Мек Донелда мав поразку. Проти предложення уряду голосували посли більшістю 10 голосів.

Після цього з лав консерватистів чулися крики: „До димісії!" Але Мек Донелд каже, що він до димісії не подасться, а краще зовсім відтягне свій законопроєкт.

ПРОТИ ІНДІЙСЬКОЇ ПОМПОЗНОСТИ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Віцекороль Ірвін заявив на відкриттю нарад правителів ріжних індійських провінцій, що вже час покинути коштовну індійську помпозність. Час уже перейти до демократизації управління Індією й до полишення казкової розкоші та помпозности індійських князів та ріжних магарадж.

Лорд Ірвін каже, що ті кольосальні кошти, які витрачується на непотрібну пишність, ліпше обернути на поліпшення культурного, економічного та санітарного становища індійських мас.

ГІТЛЄРОВЦІ ВОЮЮТЬ.

ГАМБУРҐ (Німеччина). — Від того часу, як фашистівські посли залишили парлямент, фашисти розпочали криваву розправу зі своїми політичними противниками. Майже не приходить і один день, щоб він не відзначився нападом фашистів на поодиноких своїх противників, чи навіть на ґрупи їх.

Останнім кривавим ділом фашистів є вбивство комуніста Генінґа, члена міського самоврядування. Генінґа вбито, коли він вертався з мітінґу в автобусі до міста. Напасників було трох. Двох з них пізніше самі зявилися на поліцію й заявили, що вбили ворога Німеччини. Третього поліція тепер шукає. Партія фашистів заявляє, що вбийники вже раніше виключені з партії за те, що не корилися її постанові, не носити з собою зброї.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year ..... $ 7.00	
Six months ..... $ 3.75	
Three months ..... $ 2.00	

Foreign and Jersey City Rates:

One year $10.00	
Six months ..... $ 5.00	
Three months ..... $ 2.75	

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік ..... $ 7.00	
На пів року ..... $ 3.75	
На три місяці ..... $ 2.00	

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік $10.00	
На пів року ..... $ 5.00	
На три місяці $2.75	

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТЬ ОБОРОНЦЯ МЕНШИН

„Ди Менчестер Ґардіен" доносить про смерть д-ра Карла Брунса, урядового оборонця німецьких меншин. Кореспондент подає, що уряд, який займав д-р Брунс, вимагав найвищих прикмет інтелігенції й характеру, бо проблема національних меншин, хоч вона повна людської драми, є в першу чергу проблемою законности. А до ніякої проблеми в світі не відноситься з такою ненавистю, пересудом, підозріннями, злобою, нечесністю й ошуканством, як до проблеми національних меншин.

Англійський кореспондент пише далі, що широкий світ чує про національні меншини тільки тоді, коли переслідування меншин прибирають вид широкого насильства в формі терору, а нічого не знає про ті щоденні злочинства, які попонюються на національних меншинах на кождім кроці, в уряді, школі, а навіть у родині. Знати ті всі штучки, якими поневолюють національні меншини, звичайному чоловікови прямо неможливо. До цього треба студій над поодинокими законодавствами і знання міжнародного права.

Д-р Брунс був сильний тим, що фальш збивав фактами, пересуди щирою отвертістю, а спірні справи боронив стисло на підставі законів. Він діждався ще того, що за його життя прийшла перед Лігу Націй справа охорони німецьких меншин у Польщі. Але чи з цього кроку, як пише англійський кореспондент, прийде дійсна зміна в трактованню проблеми національних меншин, і чи ті меншини перестануть уже раз бути предметом насильства, покищо годі знати. Це залежатиме від Комісії Трох, якій віддала ті справи Ліга Націй і яка займається теж і справою польської „пацифікації" в Галичині. Та, читаємо далі, коли зачнуть направду студіювати проблему національних меншин і ті ріжні „трики", якими доконується над меншинами ріжні насильства, тоді доперва оцінять величезні заслуги д-ра Брунса, котрий зібрав масу матеріялів щодо цього, як поневолюється меншини, мимо законів про їх охорону.

Д-р Брунс помер у сороковім році життя. Заслаб у часі, коли дійшла до нього вістка про українську трагедію в Галичині, яка його діткнула дуже глибоко. Мимо хороби він збирав матеріяли, щоби допомогти Українцям. І, як пише англійський кореспондент, це велика шкода, що його не стало тоді, коли в Лондоні розбиратимуть справу галицької „пацифікації".

УКРАЇНА ТА ПОЛЬСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ

а) Польсько-російське суперництво в минувшині.

На широких просторах Східньої Европи відбувалися не все і не лише змагання Польщі та Росії за геґемонію взагалі та за панування над українськими землями зокрема. Навпаки, протягом цілого ряду століть (X—XII) панувала над цими просторами від Балтику до Кавказу та від Карпат аж по Каспій українська нація.

На жаль, могутня київська держава Володимира Великого та Ярослава Мудрого не була встані закріпити своє панування, бо не витримала нечуваного натиску народів-номадів, що сунули безнастанно з Азії на Захід. Цілі століття вона збройною рукою стримувала цей стихійний рух номадів, поки нарешті, обливаючись кровю, не знесилилась в безперервній боротьбі та не зазагинула в першій половині XIII. ст. Не дивно, бо раніше майже за таких обставин перестала істнувати Західня Римська Імперія, а Східня Візантійська теж протрималася в боротьбі проти варварів всього на два століття довше за київську Русь-Україну.

Правда, галицько-володимирська держава протягом XIII-XIV. ст., а особливо за князя Романа та Данила, робила спробу відновити колишню могутню українську державність та обєднати всі українські землі. Та сталося інакше: в кінці XIV. ст. Галичину захопила Польща, а більша частина українських земель разом з білоруськими протягом XIV-XV ст. опинились під панованням Литви.

З того часу українська нація перестала бути пануючою, хоч пізніше нераз відігравала велику ролю в історичному розвитку Східньої Европи.

Досить могутня литовська держава, протримавшись понад два століття, на жаль, не витримала натиску з боку Москви та Варшави і стала в другій половині XVI ст. (Люблинська Унія 1659 р.) не лише складовою частиною Польщі, а втратила також зверхність над українськими землями, які з того часу опинилися під безпосереднім польським панованням.

Ці події незабаром причинилися до виникнення того польсько-російського суперництва на Сході Европи, яке привело пізніше до загибелі самої польської державности. Правда, протягом XVI-XVII. ст. деяку перевагу мала ягайлонська Польща, використовуючи природні богацтва та мілітарну силу української нації. Так Польща за допомогою українського козацтва під проводом гетьмана Сагайдачного не лише була в стані воювати проти колись могутньої Туреччини, а нераз робила досить успішні походи також на Московщину (початок XVII ст.).

Але з того часу, як українська нація, не мирячись з тим жахливим режімом неволі, колонізації та польонізації, який запровадила була Польща на українських землях, після кількаразових невдач нарешті під проводом великого гетьмана Богдана Хмельницького шляхом оружної боротьби добилася була свого визволення та утворила власну незалежну козацьку державу, яка проіснувала від 1648—1667 р. Від того часу перевага пересунулася на бік Москви. Остання дуже зручно використала тоді боротьбу української нації проти польського імперіялізму і, прибравши до своїх рук започатку лише частину українських земель, які ще ціле століття (1667-1764 р) користалися автономією під зверхністю російських царів, у великій мірі саме українськими силами добилася протягом XVIII. ст. геґемонії на Сході Европи, захопивши в свої руки при кінці цього століття не лише майже всі українські землі, а також значну частину етнографічної Польщі.

Себто власне союз України з Московщиною (переяславський трактат 1654 р.) причинився до того, що остання з часом, знесливши Швецію, здобула прибалтійські країни, а також, спіраючись на Україну, відібрала від Туреччини чорноморське побережжя та Кавказ. Тимчасом, ставши великою імперією, Росія не тільки скасувала автономну українську державність, а намагалася протягом 150 років шляхом русифікації та насильства знищити саму українську націю, наче у перекінчанню, що инакше російська великодержавність може колись загинути.

Проте така політика внутрішня та безнастанна експансія, як в Европі так і Азії, повелі лише підточували силу Російської Імперії. І справді остання европейська війна у свою чергу причинилася до поразки Росії та до її розпаду на цілий ряд національних держав. На жаль, не всі поневолені царизмом народи Східньої Европи спромоглися оборонити власну державність проти російського імперіялізму, а тому знову опинилися під московським панованням. Хоч залежність совітської України, Білоруси, закавказьких та інших совітських республик, тепер прибрала інші форми, всеж ці „незалежні" республики, що разом з російською федеративною республикою складають Совітський Союз, являються лише колоніями Москви, нині так мовиви, „соціялістичними" кольоніями.

Правда, цей процес розпаду колишньої царської імперії затримався лише тимчасово, бо совітська Росія збройною силою поневолила Україну, Грузію, та інші країни Східньої Европи, і вони знову чекатють слушної нагоди, щоби звільнитися назавжди від будьякої залежности від Москви.

У свою чергу відновлена за допомогою великих держав Польща використала недавні події на Сході Европи та прибрала до своїх рук значну частину земель українських, білоруських та інших. Таким робом Польща знову стала на шлях імперіялістичної політики та змагань за українські землі, які вже раз скінчилися для неї дуже трагічно. І справді, не зважаючи на ріжні договори (Рига 1921 р.) та пакти поміж Польщею та Совітською Росією, і тепер точиться не всякому помітна боротьба за геґемонію на Сході Европи.

Нема сумніву, що коли би поневолені Росією та Польщею народи навіть не викликали вибуху збройного конфлікту на Сході Европи, то польсько-російське суперництво само з часом закінчиться новою жахливою війною. Так було вже в минувшині нераз. Нема також сумніву, що це суперництво прибере ще гостріші форми, коли в Росії утвориться національна влада.

б) Підстава сталого миру на Сході Европи.

Тому булоб помилкою думати, що на Сході Европи запанує мир, як тільки в той чи інший спосіб загине сучасна пролетарська диктатура. Навпаки, це причиниться до вибуху цілого ряду збройних конфліктів. Зокрема українська нація ніколи не примириться з будьяким поневоленням та використає кожну нагоду, щоби відновити власну незалежну державу, як також буде змагатися обєднати всі українські землі.

Себто проблема сталого миру на Сході Европи ніколи не буде розвязана без утворення суверенної соборної України та незалежної Білоруси. Передовсім необхідно Росію та Польщу відділити одну від другої, якто вже було в XV—XVI ст., коли істнувала литовська держава. Тоді поміж ними стануть наче барієрою незалежна білоруська держава з простором до 190 тисяч кв. км. і з населенням у 9—10 міліонів душ та Україна з простором понад 800 тисяч кв. км. і з населенням коло 50 мілонів душ: (з того 42 міліони або 84% України).

Без України та інших країн, що не бажають бути під московським панованням, Росія, хоч і залишиться великою державою з тереном коло 16 міліонів кв. км. та з населенням понад 80 мілонів, проте вона буде відрізана не лише від польських етнографічних теренів, але й від Польщі, а також від Туреччини, Персії та Афганістану, а тому буде змушена відмовитися від своєї попередньої імперіялістичної політики, яка спричинювала безперервні зверюхи в Европі та Азії. Тоді Росія в силу обставин присвятить усю увагу своїм внутрішним господарським та культурним справам. За останні 200 років вона так і не европеїзувалась саме тому, що занадто богато часу, енерґії, сил і ресурсів витрачувала на збройні конфлікти та на імперіялістичну експансію.

Також нині Росія та Польща примушені утримувати величезні армії та витрачати кольосальні ресурси на зброєння. Тому саме вони не встані наладити свої державні фінанси, а господарський їх розвиток через те дуже затримується. Правда, вони висисають з української нації усі живі соки та визискують українські землі, в жахливий спосіб та недоцільно винищуючи природні богацтва (ліси, вугіль, нафту, руду і т. д.). Якраз тому на українських просторах панують неймовірне рільничe перенаселення, безробіття та загальні злидні.

Зрозуміло, що польські і російські імперіялісти не бажають помиритися з думкою, щоб їх панування над чужими землями було зліквідоване або зменшене. Вони забувають, що навіть в етнографічній Польщі з простором до 200 тисяч кв. км. та з населенням до 20 міліонів душ буде лише 16 міліонів Поляків, або 80%, а в етнографічній Росії всього до 68 міліонів Росіян або коло 80% населення. Вони галасують, що без українських, білоруських та інших земель Польща та Росія не зможуть істнувати, бо втратять господарську самовистарчальність чи незалежність.

В дійсности це зовсім не так, бо українські землі не мають великого значіння для господарської самовистарчальности Польщі та Росії, бо ці землі являються лише кольоніяльними теренами для економічного визиску, розгоновою дошкої для їх політичної експансії та стратеґічними просторами, які уможливлюють польським та російським імперіялістам вести військові операції не на власних, а на чужих землях.

Себто польсько-російське суперництво на Сході Европи має причину передовсім у бажанні всебічного кольоніяльного визиску українських земель. Так було в минувшині, так є і нині. Всім відомо, що Польща використовує галицьку нафту та карпатські і поліські ліси не так для потреб власного господарства, як для вивозу нафти та ліса за кордон. Крім того вона переводить на українських землях кольонізаційну політику, осаджуючи там польських селян, як також забезпечує ріжну працю польським робітникам, урядникам та службовцям.

Навпаки, з чисто господарського погляду, а саме з погляду господарської самовистарчальности, Польща не потребує ні українських, ні білоруських земель, бо вони не мають значної промисловости та взагалі являються бідними, виразно рільничими теренами. Адже на цих землях понад 80% населення же з хліборобської продукції, через те й мають вони таке велике рільниче перенаселення. І колись Польща не наслідувала метод колишньої німецької кольонізації в Познані, то вона не булаб встані їх кольонізувати польськими осадниками навіть протягом дуже довгого часу, бо на цих українських землях, а особливо в Сх. Галичині, панує таке малоземелля та безземелля, якого власне не знає етнографічна Польща.

Цікаво також, що вся польська промисловість, як важка так і легка, розташована та розбудовується в наслідок певної політики лише на польських етнографічних теренах. Правда, за винятком вугільної та текстильної і цукрової, польська промисловість ще замало розвинена взагалі, щоб забезпечити працю навіть безробітньому польському населенню. А тому саме Україні та Білоруси примушені або буквально голодувати або еміґрувати, бо польська влада дбає переважно про працю та службу Поляків.

З нашого погляду етнографічна Польща матиме належну господарську самовистарчальність і без українських земель, якщо подбає про належний розвиток своєї промисловости, торгу та сільського господарства. Звичайно для цього необхідно нарешті перевести земельну реформу, бо тільки таким робом можна розвязати проблему безземелля та малоземелля поміж польським селянством та так підвести його купівну силу, щоб у належній мірі поширився внутрішний ринок збуту. Тоді з часом Польща може стати промислово рільничою країною та буде в стані, розвязавши проблему безробіття та малоземелля, забезпечити своїому населенню певний господарський добробут, як також підняти його культуру.

Етнографічна Росія теж дуже легко зможе обійтися без українських земель, бо вона витворює свою важку промисловість на Уралю та в Сибіри, а крім того вона посідає вже значно більші природні богацтва, ніж Україна. Так вона посідає принаймні двічі більші запаси залізної руди та втричі більше запасів вугля. Себто з часом російська важка промисловість має безперечну можливість навіть перевищити українську. Навпаки, російська легка промисловість вже й нині розвинена значно краще за українську.

Таксамо сучасне російське скотарство перевисшує українське, а російська хліборобська продукція розвивається значно скорше за українську, бо Росія посідає ще величезні вільні простори землі придатної до рільництва.

Взагалі етнографічна Росія має всі підстави для свого господарського розвитку на засаді самовистарчальности. Звичайно, нині нема на світі ні одної країни, яка могла би обійтися без торговельних зносин з іншими, бо всі країни відограють ту або іншу ролю у світовому господарстві. А тому Польща, Росія та Україна зможуть у будучині на підставі взаїмного господарського співробітництва та шляхом торговельного обміну з іншими европейськими країнами відограти питому їм ролю також у світовому торзі.

На жаль, польські імперіялісти все ще мріють про ягайлонську Польщу, а російські ще не відмовилися від думки про геґемонію Росії на Сході Европи. Саме з цеї причини вони спільними силами виступають проти змагань української нації за утворення суверенної соборної України та унеможливлюють належну консолідацію Східньої Европи. Тимчасом без могутньої України там не буде ніколи справжнього замирення, бо лише вона булаб дійсною запорукою істнування новоутворених прибалтійських держав та уможливилаб відновлення незалежних чорноморсько-кавказьких держав, бо лише таким робом можна ліквідувати історичне суперництво Польщі та Росії на Сході Европи, як також встановити там нову рівновагу сил та бажаний для цілого світу сталий мир.

В. Богун.

В Будзиновський.

НЕ ЗНАЛИСЯ Й ЛЮБИЛИСЯ

(Оповідання).

(2)

Боргун і тепер не питав, що ри милі дороги. Через той вона заодна, бо деінде ще менше мавби нагоди познакомитися з нею. Зрештою не мав гроший на кошти подорожий до дівчини. На добавок не хотів ризикувати, бо вона швачка, а він чув, що між швачками бувають дівчата не дуже моральні. Всеж таки в його душі лишилася та гореч, що він через своє убожество не може й приступити до дівчини, хоч би вона йому й як подобалася. Ся пригода з дівчиною пригадалася йому тепер, коли він, хоч вже „пан професор" може буде мусіти спати так як стоїть, на голій підлозі!

Коли доїздили до мосту над невеличкою річкою, ляндара станула, бо поперек дороги світилося кілька ліхтарень на знак, що дальша дорога заперта. Вартові, що стояли коло ліхтарень, пояснили причину. Був Хмаролом. Велика вода в ріці підмила береги так, що мостом небезпечно їхати, бо міг би завалитися. Через той міст не мож було далі їхати гостинцем. Треба було взяти на бічну дорогу лісом до села, з села знов до ліса і не попадати на гостинець по тім боці підмитого моста. Як би не пригода з мостом, то Боргун був би мав ще лиш півтора години дальшої їзди і пішли пішки. Вони гадали, що й він так зробив. Як би не те, що візник був відвічальний за почтові посилки, то відпряг би одного коня і поїхав би до села просити, щоби який хлоп позичив пару коний. Але йому не вільно було від почти відступити. Згінники, відходячи, обіцяли йому, що будуть по дорозі питати за кіньми і як знайдеться який охочий дати свої коні, то справлять його сюди. Боргун рішився не ждати довше, але вернути в село, поки люди ще не сплять. З клуночком під пахою звернувся в сторону, відки почта надїхала. Щоби полем не залізти Бог зна куди, бо не видів і на крок перед собою, їшов краєм поля берегом край дороги. Ногами чув, що се може, чи розмішене болото дороги. Йшовши яких пятьдесять кроків, почув, що прийшов на бічну доріжку. Мабуть вела до якоїсь хати, бо в продовженню доріжки пробачив світло. Здивувався, що якась хата стоїть так далеко від села. Погадав, що то може корчма, отже, не надумуючись, пустився до світла. Прийшов під невелику хату: два вікна, між ними двері. Безсумніву була се звичайна селянська хата: в середині сіни, по одним боці пекарня, по другім світлиця. Застукав до вікна там, де світилося. Почув, що хтось іде до сіни, відхилив двері і питає:

— Хто там?

(Далі буде).

що його сили не поможуть. Також знав, що цілий одяг замастив би болотом, а може й подер би. Інші пасажири могли таке робити, бо були богачі: два згінники і три жиди-купці. Кождий з них певно мав дома пару одягів. Боргун мав тільки те, що на собі. Як би знищив свій новий одяг, то в селі не мав би в чім показатися. Отже він відсунувся непомітно і станув на межі, де не поринав у болоті. Крізь пітьму коляски ні цілої ратункової роботи не бачив, лише чув крики, проклони, нарікання.

Стоячи так на дощи, Боргун думав, що йому діяти. Щоби колясу витягти з болота, не дочекавши ще одної пари коний, це вірив. Хоч би й зараз витягли, то до села заїде по півночи. Не знаючи села, так пізно нічлігу не знайде. Відси до села було півтори милі. Зайшов би й пішки, але також прийшов би запізно, щоби знайти нічліг. На добавок, одинока пара черевиків, які мав на ногах, розмоклась би; розлізлась би і він до села прийшов би босий. На його думку найліпше було вернути до села, з якого що лиш виїхали, переночувати в корчмі або якій хлопській хаті і аж завтра вибратися в дальшу дорогу пішки. Чей же через ніч дощ може випадається і завтра буде погода.

З того, що коло ляндари говорено, Боргун домиркував, що оба згінники втратили надію дальшої їзди і пішли пішки. Вони гадали, що й він так зробив. Як би не те, що візник був відвічальний за почтові посилки, то відпряг би одного коня і поїхав би до села просити, щоби який хлоп позичив пару коний. Але йому не вільно було від почти відступити. Згінники, відходячи, обіцяли йому, що будуть по дорозі питати за кіньми і як знайдеться який охочий дати свої коні, то справлять його сюди. Боргун рішився не ждати довше, але вернути в село, поки люди ще не сплять. З клуночком під пахою звернувся в сторону, відки почта надїхала. Щоби полем не залізти Бог зна куди, бо не видів і на крок перед собою, їшов краєм поля берегом край дороги. Ногами чув, чи се може, чи розмішене болото дороги. Йшовши яких пятьдесять кроків, почув, що прийшов на бічну доріжку. Мабуть вела до якоїсь хати, бо в продовженню доріжки пробачив світло. Здивувався, що якась хата стоїть так далеко від села. Погадав, що то може корчма, отже, не надумуючись, пустився до світла. Прийшов під невелику хату: два вікна, між ними двері. Безсумніву була се звичайна селянська хата: в середині сіни, по одним боці пекарня, по другім світлиця. Застукав до вікна там, де світилося. Почув, що хтось іде до сіни, відхилив двері і питає:

— Хто там?

(Далі буде).

Чемні діти.

Мати: А ви чому так тихесенько сидите?

Хлопчик: Пст, татко спить!

Мати: А, то гарно, що ви такі чемні!

Дівчинка: Чекаємо, мамо, коли папіроска випалить тато-[illegible]

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт пяністки п. Оксани Назаревич.

В суботу, 21. березня ц. р., о год. 3. попол., в Тавн Гол, 123-123 Вест 43 вул., відбувся концерт пяністки п. Оксани Назаревич. Треба пригадати нашому громадянству, що п. О. Назаревич була учителькою гри на пяні в українській консерваторії і часто виступала на наших концертах 1924 і 1925 р. — П. О. Назаревич була учителькою проф. Крайнеґо в Берлині, а студії свої скінчила у славного пяніста Моріса Розенталя. Тепер вона є учителькою гри на пяні в музичним Інституті Куртіса в Філядельфії.

Гра її цілує високо розвинена техніка і правильна інтерпретація.

Програма її концерту багата, а слухачеві почути від шановної пяністки і щось рідного. Пані Назаревич і пяністка-композиторка, а в своїх творах часто-густо використовує наші теми).

Сподіваємося, що наше громадянство щиро повитає виступ п. Назаревич, на що собі шановна пяністка заслужила.

М. Г.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Чому так мало про нас пишеться?

В Дітройті живе велике число Українців. Є між ними люди свідомі, образовані, є лікарі, адвокати, бизнесмени. Знаються, є кому порушити ріжні справи громадські, культурні та які инші.

Та коли поглянемо до „Свободи", то там маємо вісти з ріжних місцевостей, а з Дітройту дуже мало. Видавалося би, що ми десь живемо на Совєцьких островах, або під польською цензурою, що так боїмося писати.

Як робітник Форда, не дуже вміє я відважний до пера, але люди самі питаються, що є таке, що за наш Дітройт нема нічого в „Свободі", то хочу цю дорогою відозвати ся до тих, що сильніші на перо, щоби частіше дописували до наших газет за наше життя.

А в нас є і дещо добре. Бо вже наш Український Хор „Думка" дає нам право писати про себе, бо цей хор, котрий стоїть під проводом невтомимого п. Атаманця, зробив дуже богато для поширення між Американцями слави української пісні та українського імени.

Дня 8 лютого співав він на радіо, а спів випав дуже гарно. Та найбільшу рекламу дістав цей хор за концерт, який він влаштував дня 15 лютого, а з якого дохід призначено на допомогу безробітним. Концерт відбувся в галі найбільшого театру міста Дітройт. Американські часописи писали з нагоди концерту не тільки про хор, але й про Україну й Українців. А на тиждень перед концертом на всіх стрітках і босах було проголошено великими буквами, що український хор „Думка" дає концерт на допомогу безробітним. Ті оголошення видніють ще й досі, хоч вже давно по концерті.

Така робота приносить дійсну користь і про неї треба писати і згадувати, щоби й инші про це знали.

Петро Лобур.

Town Hall, 113 W. 43rd St., N. Y. в суботу, 21 березня (March) 1931 в годині 3.30 пополудни

КСЕНЯ НАЗАРЕВИЧ

Фортепяновий Концерт

Менаджер Vera Bull Hull (Steinway пяно)

ПРОГУЛЬКА ДО

ВУГЛЕВОГО ОКРУГА

$3.50 зворотний тікет

HAZLETON

Audenried & McAdoo

в неділю, 22 березня

Спеціяльний потяг.

Відїжджає з Hudson Terminal 12.15 по півночі в неділю, з Exchange Place Sta., Jersey City, 12.30 по півночі; з Newark (Eliz. & Meeker Aves.) 12.55 по півночі. Вертаючися виїжджає з Hazleton 8.00 вечир, Addenried 7.44 вечир, McAdoo 7.40 вечир.

Білети до набутя в Exchange Pl. або Journal Square. Телефон. по інформації: Montgomery 5-7000.

Lehigh Valley Railroad

The route of the Black Diamond

Дорога Чорного Діямянту.

З КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕМЕЙКА, Л. АЙ.

На потерпівших від польських звірств.

Недавно зорганізовано в Квинс Кавнті відділ Союза Українків в Америці. Відділ існує всього 3 місяці, а вже маємо 33 членищ. Наші жінки починають чимраз більше розуміти вагу жіночих організацій і ми певні, що й в нас наша організація розвинеться і згуртує все кращих жінок. Бо вже минули ті часи, коли то жінка мала пильнувати тільки хати і дітей. Бо тому саме, що в нас так ставилися до жінки, ми залишилися позаду инших народів і не виборали волі. Українська жінка мусить нарівні з жінками инших народів інтересуватися не тільки хатою, горшками і мисками, але й народніми і політичними справами.

Щоби дати з нашого боку якусь поміч краєви, пішли ми щедрувати і зашедрували $52.05. В Будгейвен жінки не ходили з колядою, а зложили від себе на зборах $7. Разом зібрано $59.05, з яких половину вислано потерпівшим від польських побоїв, а половину задержано в касі на рент.

Щедрувати ходили з Джемейки: Тетяна Мельничук, Анна Біловус, Анастазія Воробець, Катерина Воробець, Емілдя Варварчин, Анна Загорська, Софія Біловус, Параня Гірняк, Марія Косман.

Жертвували з Джемейки і Будгевен: по 2 дол.: Т. Мельничук, О. Цісик, Колос, Бобик, Кішенюк, Ф. Біловус, А. Загорська; Н. Деркач 1 дол. 50 ц.; З. Чопик 1 дол. 25 ц.; по 1 дол.: Петришин, Бобик, Бобик, Шубер, Савка, Птамонів, Пориляк Сташків, Іванців, Іванців, Костишин, Онищук, Шемберко, Гірняк, М. Коман, П. Біловус, Пашкевич, П. Хомич, П. Черешко, В. Зозон, Д. Біловус М. Грабар, С. Бойко, М. Лесів, М. Гірняк, Е. Пориляк, М. Зелінська, А. Воробець, К. Воробець, Е. Варварчин, А. Пориляк, Сломошинська, М. Федорик, А. Оршуляк, З. Гебур, М. Самолюк, М. Савка, А. Лавич, Е. Орлян, Г. Швед, В. Паньчак; по 50 цент.: М. Шеліш, Ніньчук; Н. Н. 30 цент.

Ольга Цісик, секр.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

Вівся, дня 5. лютого 1931.

Дорогий Друже:

Поздоровляю Вас своїм українським духом, котрий держить нас всіх Українців, як в своїм рідним краю, так і за морем, як одна сталь. Я як один магніт, котрий притягає до себе стрілку грому.

Не буду Вам описувати, як воно мається, бо Ви знаєте там дуже добре.

Дорогий Друже, я довідуюсь, що Ви в Америці відчули жаль і біль в серцю тих, котрі впали жертвою з рук гнобителів, що гноблять нас на нашій землі.

Дорогий Друже, прошу не гніватись на мене, що я так сміло пишу до Вас і прошу не критикувати мого листа, бо я набрав такого духа до Вас і хочу Вам описати, що діялось в нас 22. вересня 1930. Приїхали до нашого села 120 поліцаїнтів і насамперед дали в селі приказ, щоб на кождого поліцаїнта була одна курка, 10 яєць, і парене молоко. Це село виконало. Після того зажадали 70 фір на форшпан і що ті форшпани мають бути вистелені білими веретами. Тоді пішли до свідомих господарів на ревізію. Прибули до мене і спитали, чи тут голова читальні? Я відповів. Тоді знову запитали, чи тут справник кооперативи? Я відповів.

— То ти могилу сипав на Українців? — Я відповів, що я й люде.

— Чекай, тераз бендземи бадаць, ти гайдамако.

І зачали робити ревізію. А прийшли до мене на ревізію 30 поліцаїнтів і кажуть до мене:

— Розбірайсєн гайдамако.

— Потім зачали мене голого бити кантовим дротом і так тверло, що шкіра за кождим ударом тріскала. Я питаю: „За що бете"?

— Гдзесь подзял скорострїл?

Я відповів, що не маю і про жадний скорострїл нічого не знаю. Тоді зачали мене ще тяжче бити, що стратив память. Коли я опамятався, то вже був на фільварку в Бідера і мав на руках кайдани. То ще не був конець бійці. Знов нас взяли тортурувати й знов били так твердо, що шкіра відразу тріскала і по кавалку відділювалась так, що малощо не відпадала від чоловіка живцем. Тоді взяли й відвезли з тими ранами до криміналу в Бережанах. Там ми просиділи: я, Іван Гнатина, Стефан Боднар. Ніби небогато — тільки 10 тижнів, від 22. вересня до 29. листопада 1930, коли нас звільнили, але дуже тяжко пошкандалили мені ліву руку й крижі, так, що тепер лікуюсь дома.

А тепер напишу Вам, що діялось з моєю господаркою. Всі будинки розшили, всі стіжки розкинули й всі снопи розрізували, зі стодоли всі снопи викинули й розрізали. Все помішали як горох з капустою. В стодолі повикопували ями. Казали, що там має бути кріс, а в хаті вікна побили.

Дорогий Друже, не годен того всього описати Вам, що тут у нас на нашій рідній землі діялось нам; я тілько так процентово пишу Вам.

А. Р.

ЗАТКАНИЙ ШЛУНОК Є НЕБЕЗПЕЧНИЙ!

Шлунок, затканий затвердженням або нестравністю, спричиняє біль голова, почуття змучення, брак апетиту, а часто навіть запалення сліпої кишки. Крім того кров стає нечистою, а це робить вас податливими на атаки всіляких недуг і страждань.

Кождий наш читач знає, що замісць те занедбувати й наражати себе на небезпечні наслідки, найліпше є ввечері зажити 2 славні цукорки Partola.

Partola є смачна, лагідна й успішна. Через ніч очистить знаряди травлення, очистить кров, скріпить печінку й інші органи травлення. Завтра рано будете почувати себе добре, відсвіженими, з чистим умом, повними енерґії й у веселому настрою.

Partola є досконала для мущин, жінок і дітей, тому повинно знаходити ся в кождій українській хаті. Майте її завше готовою. Уживайте вразі потреби.

Славну Partola можете дістати в кождій ліпшій аптиці. **Домагайтеся правдивої.** Якщо аптикар її не має, замовте просто від нас. Вишлемо вам велике пуделко відворотною й оплаченою почтою за 1 доляра, а 6 пуделок лише за $5. Як схочете, можете заплатити листоношови при відборі.

PARTOLA PRODUCTS CO., Dept. B-3, 162 N. Franklin St., Chicago, Ill.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ

— спомяне —

БЕЗСМЕРТНОГО КОБЗАРЯ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8-мій ВВЕЧІР.

Ціна місць: $1.00, 75 і 50 цент. — Ввесь дохід на Рідний Край.

ПРОГРАМА. — Часть І.

1. а) Заповіт ..... Д. Роздольського
   в) Сонце заходить ..... М. Гайворонського
   в) Гдзя Стрілець .....
   Відспіває Хор „Бандурист"
2. а) Думка ..... М. Гайворонського
   б) Пісня про Чабана (з Поділля) ..... Р. Придатевича
   в) Вальс ..... К. М. Вебер
   Скрипкове сольо Романа Придатевича
3. а) Минають дні ..... Шевченко-Лисенко
   б) Мені однаково ..... Шевченко-Лисенко
   в) У гаю, гаю (серенада) ..... Шевченко-Лисенко
   Сольо-баритон п. П. Ордынський
4. Декламація „Розрита могила" ..... Шевченка
   П-на Марія Шуст
5. а) Прометей ..... К. Степенка
   б) Пробудилась Україна ..... Й. Воробкевича
   Відспіває мужеський Хор „Бандурист"

Часть II.

1. Виступ Укр. Молодечої Орхестри під проводом М. Гайворонського
2. Святочна промова ..... виголосить д-р Л. Мишуга
3. а) Минули літа молоді ..... Шевченко-Нижинський
   б) Як би мені, мамо, намисто ..... Шевченко-Лисенко
   Сольо-сопран п-ні М. Гребенецька
4. Фортепянове сольо ..... відограє п. М. Штемберт
5. а) Думи мої ..... Й. Воробкевича
   б) Ой у лузі ..... Ю. Кириченка
   в) З під гір ..... К. Степенка
   г) Вкраїно, Мати ..... К. Степенка
   Відспіває Хор „Бандурист"

Український Хор „Бандурист" під управою проф. Ю. Кириченка.

При пяні п. М. Штемберт.

ПОЗІР! АКРОН, ОГАЙО І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СОШЕСТВІЯ СВ. ДУХА,

відділ 295 Укр. Народного Союза

— відограється —

представлення під назвою:

„СТЕПОВИЙ ГІСТЬ"

драма в 5-тьох актах

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

В GERMAN HUNGARIAN HALL,

834 GRANT STREET, AKRON, OHIO.

Початок в годині 3-тій пополудни.

ВСТУП: для старших 40 цент. — для дітей 10 цент.

Щиро запрошується всіх знакомих та симпатиків на наше представлення.

КОМІТЕТ.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ

подає до відома, що

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 19-го МАРТА 1931 Р., в ГОД. 8 ВВЕЧІР,

В УКР. ДЕМОКРАТ. КЛЮБІ ПРИ 59 ST. MARK'S PLACE

:—:—: відбудеться :—:—:

ІНТЕРЕСНИЙ ВІДЧИТ

НА ТЕМУ ФІНАНСОВУ

Mr. ARTHUR JANSON, знаний банкир з фінансового дистрикту, буде говорити о справах фінансових, державних і приватних.

Вступ вільний для всіх. — Збірки не буде.

62-3 **Виділ.**

ЗЕЛЛОТОН УМОЖЛИВИВ ПРАЦЮ

„Про Ваш славний Зеллотон можу сказати тільки, що колиб не та славна медицина, то сьогодня я сидівби без роботи. В послідних часах я так чувся погано, що день працював, а два сидів дома. Від коли уживаю Зеллотон, я не стратив і одного дня." Й. Стокер, 123 Вест 10 вул., Давенпорт, Айова.

Доляра за коробку — 6 за $5. (2)

Жадайте Зеллотон в українських склепах і в аптиках **Друг-сторах.**

ZELLOTONE CHEMICAL CO.,

307 EAST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

ФАРМА! — ВЕЛИКА НАГОДА КУПИТИ ФАРМУ ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ

В ПОЛУДНЕВІЙ ЧАСТИ ДЖЕРЗИ, КОЛО МІСТА PRINCETOWN, N. J.

ФАРМА 100 АКРІВ, при стейтовій дорозі, 15 акрів грубого ліса, земля рівна і чиста, без каміння, добра на бульбу, овочевий сад, насоснико з водою, гарний мурований дім на 11 кімнат, фармерські забудовання, знаряди, корови, коні, кури. Фарма довгі літа в одних руках, продає старий Американець. Ціна дуже приступна, готівки потрібно $5.000. Хто поспішиться купить фарму, заплатить мало, за половину правдивої вартости. Голосится: 63-4,6

VETERAN REALTY CO., INC.,

593 JERSEY AVENUE, ріг 4-тої улиці, JERSEY CITY, N. J.

Бюро відтворене кождого дня від 9-тої рано до 9-тої вечір, в неділі від 8-мої до 2-гої пополудни.

Маємо на продаж великий вибір фарм, менших і більших, з перших рук по старих Американцях, по дуже низьких цінах.

Коли маєте замір купити добру ФАРМУ, а не дорого, голосіться до нашого офісу сейчас.

НОВІСТЬ! НА ПЯНО НОВІСТЬ!

35 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

в обробленню славного музика й композитора

В. БАРВІНСЬКОГО.

за 1-го доляра

КРАЩОГО Й ДЕШЕВШОГО ВИДАННЯ ДОСІ НЕ БУЛО.

Головний склад у книгарні „Свободи"

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

І. Мазепа.

ШЛЯХИ УПАДКУ БОЛЬШЕВИКІВ І ДОЛЯ ДЕМОКРАТІЇ НА УКРАЇНІ

(З приводу нової книги К. Кавтського).

(2)

Але від Кавтського нас відріжнює інша оцінка міжнаціональних відносин на теренах Совітського Союзу і тому інший погляд на ті форми, в яких, на нашу думку, мусить виявитися визвольна боротьба поневолених народів Совітського Союзу підчас і після упадку большевиків.

В справі національної проблеми взагалі і зокрема на Сході Европи Кавтський залишився при своїх старих поглядах, і навіть більше. Свого часу він немало зробив для популяризації незалежної грузинської республики. Тепер Кавтський ані словом не згадує конкретно ні про одну поневолену націю на теренах Совітського Союзу. Правда, він заявляє, що „при утворенню союзу держав ні один з народів, які заселюють територію нинішньої большевицької Росії, не повинен бути примушений до вступу в цей союз". Але ввесь хід його думок і вся арґументація в обороні „союзної держави" і „єдиного всесоюзного демократичного фронту" майже нічим не відріжняється від думок та арґументації російських меншевиків.

Кавтський не належить до категорії людей, що ведуть практичну політику. Він сам заявляв і заявляє, що своєю літературно-теоретичною працею старається лише в міру своїх сил допомогти вирішенню ріжних політичних проблем. Цим до певної міри треба пояснювати те, що, справившись блискучо з загальною характеристикою сучасного положення в Совітськім Союзі, він в другій частині своєї праці, яка має практичний характер, розійшовся як з тактикою соціялістів поневолених народів бувшої Росії, так і з тактикою російських соціял-демократів.

Російські соціял-демократи не ховають своєї щирої вдячности Кавтському за те, що він фактично виступив оборонцем позиції їх партії по національному питанню. Але вони відкидають прогнозу Кавтського щодо шляхів упадку большевиків. **Російські соціял-демократи вважають, що для нової демократичної революції в Росії нема потрібних передумов.** Селянство при всій своїй численности не здібне перевести такої революції. Щож до міського елементу, робітників та інтелігенції, то вони внаслідок усього пережитого надзвичайно розбиті й здеморалізовані. З другого боку, поряд з загальним розбиттям демократичних сил, в Совітськім Союзі панує необмежена централізована влада большевиків, узброєна всіми засобами найновішої военної техніки. В таких умовах, на думку російських соціял-демократів, всякі спроби підняти всенародне повстання наперед засуджені на невдачу. В ліпшому разі такі спроби можуть привести до нової міжгромадянської війни, до нового хаосу й анархії, із яких переможцем вийде не демократія, а нові реакційні диктатури. **Тому російські меншевики орієнтують ся не на селянські повстання, а на активні робітничі елементи в середині самого большевизму.** Лише під натиском цих мас, на їх думку, можна примусити большевицьку владу піти на капітуляцію в напрямі загальної демократизації режіму.

В звязку з такою оцінкою сучасного положення в большевицькій Росії російські соціял-демократи настоюють на правильність свого основного політичного гасла в боротьбі з большевизмом: не повна демократія, а „демократизація совітів" як переходова стадія в боротьбі за демократію широку.

Українські соціялісти не можуть входити в обговорення по суті тої політичної тактики, якої повинні додержуватися російські соціялісти в самій Московщині. Політична тактика — це компетенція насамперед тих політичних організацій, які працюють і мають безпосередній звязок з масами даної країни. Та, наскільки Кавтський і російські соціял-демократи свою тактику намічають не тільки для Московщини, а для всіх націй Совітського Союза, ми мусимо вказати на ті основні і, на нашу думку, оригінальні хиби, яких допускаються російські соціял-демократи, а за ним й Кавтський. Вони забувають, що Росія 1931 р. — зовсім не те, що Росія 1917 р. **Сьогодня ігнорувати величезні національно-визвольні рухи на теренах Совітського Союза — це значить не рахуватися з найважнішим фактором, який буде означувати не тільки форми, але й самий зміст майбутньої боротьби за свободу та рівноправ'є Росії.**

Я вже вказував у попередньому числі „Соціял-Демократа", що **„єдиний всесоюзний демократичний фронт" в сучасних умовах є анахронізмом, про який можуть лише говорити люди, що не знають або не хотять знати дійсних відносин в окремих країнах Совітського Союзу. Всякі революційні рухи серед поневолених націй большевицької держави мислимі лише як національно - визвольні рухи організовані в цілком самостійні, незалежні форми.** Сам Дан в передмові до книжки Кавтського заявляє: „Дійсно, широкий „революційний" розмах могли би прийняти селянські повстання як повстання національно-сепаратистські." І тут же додає: „Але... із національно сепаратистичних „революцій" не може вийти демократичної свободи ні для однієї із націй: вони можуть бути лише прольоґом для найлютішої великоруської націоналістичної контрреволюції для всіх народів Совітського Союзу".

Із цих слів Дана виходить, що насильне обєднання націй Совітського Союза під керовництвом Москви не викличе жорстокої міжнаціональної війни, в якій дійсно можуть бути ослаблені сили демократії на Сході Европи. Але національно-визвольні рухи поневолених народів обовязково викличуть чорних реакційних духів, що затратять свободу для всіх народів.

Для демократії на Сході Европи булоб краще, колиб російські соціялісти дбали насамперед про розвиток демократії в своїй країні — Московщині, а інші народи Совітського Союза самі дадуть собі раду щодо встановлення у себе демократичних порядків. Дан забуває, що гноблені можуть бути сильніші від гнобителів і що ніяка „великоруської-націоналістична контр-революція" не зломить сили пробуджених народів в їх стремлінні до демократії і свободи.

(Конець буде).

МИТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, віл. 43, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 3-ій пополудни, в домі Укр. Дому, 847 N. Franklin ул. Кожний член повинен прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Іванко Савчин, секр.

ВІЛКЕС БЕР, Н. ДЖ. Сестр. Любов, віл. 37, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 22 березня, в годині 5-ій вечір, в сали церковній, 130 Грінвін ул. — Василь Карій, предс.; С. Пасайко, кас.; С. Корчевий, секр.

ЮЮ ГЕВЕН, КОНН. Тов. Любов, віл. 370, повідомляє своїх членів і члениць, що квартальні збори відбудуться в суботу, 21 березня, в годині 7-ій вечір, в сали Просьвітньої, 127 Парк ул. Обовязком є кождого члена прибути на збори, а допущені мають виявити свої залетности, бо хто свого долгу на сих зборах не сплатить, буде суспендований. — К. Марущак, предс.; Н. Рошка, кас.; Я. Дешембер, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, віл. 290, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня, точно в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан на Франклин ул. Приглашуються також, що моральним обовязком кождого члена є точне ходження на збори і що допустимі членів, котрі не виріблюють своїх належитостий, будуть вирахані на суспендованя. — Волод. Сетінь, секр.

АЛІКРІПА, ПА. Бр. св. О. Ніколая, віл. 120, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 22 березня, в годині 2-ій пополудни. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ. Не виконуючі сего будуть карані зі статуту. Просимо Українці, котрі ще не стоять в організації, прибути і вписатися в члена Бр. св. О. Ніколая, віл. 120 У. Н. Союза, а тим забезпечити себе, свою родину і поможете українській справі. До Братства буяється приймати без вступного, а до У. Н. Союза після статуту. — Мих. Баш, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, віл. 22, повідомляє своїх місцевих і подмісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 21 березня, в годині 7-30 вечір, в сали У. Н. Дому, 101 Ґрінд ул. Присутність кождого члена конечна, бо є много важних справ до вирішення. Довгорічні мають заплатити залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не вимившійся чим платить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — І. Копчик, предс. Н. Сторожук, кас.; М. Баґаай, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, віл. 42, повідомляє своїх членів і члениць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 2-ій пополудни, в сали У. Н. Дому, 237 Гоф Пес. Проситься усіх членів бути, бо є важні справи до полагодження. Також проситься членів постарати о нових членів. Ті, що будуть читати се оголошення, а ще ненаписані до організації, хай прийдуть на сей мітінґ і виконують. До Товариства приймається без вступного, а до У. Н. Союза після статуту. Довгочасні члени повинні на сім мітінґу виявити свої залетности. — Вол. Лелет, предс.; Мих. Гуцалюк, кас.; Мих. Федорів, фін. секр.

ГЕЛДЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, віл. 85, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 22 березня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон Гал, Норт Вайомінґ Вулиця. 2-ий поверх, а сали 4. Просимо всіх членів прибути на сей мітінґ. Рівнож проситься вирівнати свої вкладки. — Ст. Ганнінський, рек. секр.

ЦІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, віл. 252, повідомляє що місячні збори відбудуться 22 березня, в годині 12.30 в полудне, в Укр. Нар. Гали, 1044 N. Ірі ул. На місячних зборах дивла чуйна, що: 1) кождий хорий член мусить повідомити рекордового секретаря. Хто не приймерхнить сих рахан, не буде йог дістати запомоги 2) Кождий член має вивтись що другий мітінґ, без причіщ, чи буде платити або ні. Котрий член не явиться буде суспендований. Тему проситься всіх членів прийдити на мітінґи. — Дм. Красновидов, предс.; Іван Стуцький, кас.; Н. Читвінський, фін. секр. 1413 N. Maplewood Ave.; Іван Маґас, рек. секр., 2828 S. 50 Court, Cicero, Ill. Tel. Cicero 6266R.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВПРОСТ

GDYNIA AMERICA LINE

ДО КРАЮ

ЗНАЧНО ЗНИЖЕНІ ЦІНИ

Зворотні шифкарти в Третій Клясі з Ню Йорку до ГДИНІ і назад знижені до

$148.00

разом з таксою

ЧЕРЕЗ МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ І КВІТЕНЬ

Використайте цю нагоду і відвідайте рідний край. Коли будете подорожувати в нижче поданих днях, то одержите

ПОЛЬСЬКІ ПАШПОРТИ І ВІЗА ДАРЕМНО

S. S. "KOSCIUSZKO" ..... MARCH 19
S. S. "KOSCIUSZKO" ..... APRIL 30

Пишіть до своїх льокальних аґентів або до

GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic Venice Line)
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

БЕЗ ЛІКАРСТВ - БЕЗ ОПЕРАЦІЇ

Недавно винайдено новий інструмент Нюрокаламетер, який має неоцінене значіння для всіх людей.

Сей інструмент переникає всі частини людського тіла — тимсамим висвітлює, де є причина людської хороби. Якіб назви найріжнодніші хороби не мали: як болі голови, грудей, жолудка, нирок, малокровність, параліж, ревматизм, нервозність, колення в крижах, в лопатках, в колінах і болі в ногах, безсонниця, жовчеві каміння, жіночі недомагання — ті всі хороблиі прояви мають свою причину остаточну і є певна-річ, що перед сим інструментом ніякий хоробливий обяв не укриється і не затаїться. Кождий хорий, по приложенню сего інструменту до його тіла — власними очима буде видіти, де є жерело його недуги. Офіс д-ра Й. Мілєра в Нюарку набув сей інструмент для потреби і вигоди хорих людей.

Всі, що підупали на здоровлю, без ріжниці, чи їх хороба треває довше чи коротко — нехай не тратять надії. З найтящої хороби можна повернути назад до здоровля, коли дійсну причину хороби розпізнається. А місце і причину хороби виказує докладно новий інструмент Нюрокаламетер.

Можете зайти до офісу з Вашими кревними і знайомими, нехай вони також переконаються на власні очи.

Офіс отворений кождого дня від 9-тої до 7-мої години вечером — в неділі і свята від 9-тої до 2-гої пополудни.

DR. JOSEPH MILLER, D. C., PH. C.
62 Beacon Street Newark, N. J.
(corner Springfield Ave.).
Telephone: Mitchell 2-4427.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЇ РІДНОМУ КРАЄВІ.

(Жертви, пересдані до краю через Обєднання в січні 1931 року).

Алентаян, Па. о. Й. Пелехович. Збірка на визвольну боротьбу $302.20
Амгерет, Масс. В. Бланох. Для „Просвіти" 6.00
Ансонія, Конн. А. Мерешак. Збірка Стейтової Організації: на визв. боротьбу $100; на інвалідів $25. Разом 125.00
Алтуна, Па. І. Олексин. Жертва Бр. Пр. Богородиці й збірка членів на Рідну Школу $20, на інвалідів $20, на визвольну боротьбу $18.50. Разом 58.50
Арнолд, Па. Й. Смук. Колядa на Рідну Школу 21.00
Асторія, Л. Аб. М. Беля. Збірка на визвольну боротьбу $500. Марія Галан. Збірка Жіночої Громади на визвольну боротьбу $13. Разом 513.00
Балтимор, Мд. П. Семків. Збірка на визвольну боротьбу 10.00
Бакс, Па. Т. Гриш. Збірка на визвольну боротьбу 9.50
Бетфорд, Інд. Д. Филипович. Жертва на Р. Школу, колядa на Рідну Школу 2.00
Бейдфорд, Па. М. Демчик. Жертва на Рідну Школу 2.00
Бетаеґем, Па. М. Паращак. Збірка на протестаційному вічу: на визвольну боротьбу $70, на шк. $70. Разом 140.00
Бедерика, Па. С. Кіндзь. Вдасний податок на Рідний Край 5.20
Бостон, Масс. М. Кісіль. Жертва вдасна $2 і Паракти Фесюк $5. Разом 7.00
Бреднфорд Онт. Кан. І. Фечаї М. Гринків. На визвольну боротьбу 25.00
Бруклин, Н. Й. Д. Сенюта. Від Бр. св. Тройці на залізний фонд $10. Д. Багрій. Збірка Тов. Дністер на визвольну боротьбу $29. П. Когуцька. Колядa з Сентер Бруклин на Рідну Школу $20. Разом 59.00
Вайтстон, Флош., Н. Й. І. Чолій. Жертва на потерпіших в краю 2.00
Вейдайн Ріверд, Л. Аб., Н. Й. М. Вінчар. Колядa на Рідну Школу 50.00
Вестбурі, Н. Й. О. Гладкий. Колядa на Рідну Школу 6.50
Вилкс Бер, Па. Г. Герман. Збірка на визвольну боротьбу $18. І. Салюк. Жертва на визвольну боротьбу $10. Разом 28.00
Вустер, Масс. Й. Зазуляк. Замість святочних желань на народні цілі $5, на Рідну Школу $5. Разом 10.00
Водерлйт, Н. Й. О. Грибинський. Збірка на вічу на визвольну боротьбу $52.44. М. Сняк і П. Ковальчик. Збірка в Українськім Клюбі на визвольну боротьбу $35.50. Разом 87.94
Вунсакет, Р. Ай. Антоня Шаповара. Збірка Комітету Допомоги Рідному Краєви на визвольну боротьбу $200, на потерпіших від Лихів $100, на політичних вязнів $50, на інвалідів $50, на Рідну Школу $50, на шпитиль у Львові $50. Разом 500.00
Гамтрамк, Миш. І. Курчик. Жертва на лікарську допомогу $10. Д. Рубака. Збірка на визвольну боротьбу $50. Разом 60.00
Гартфорд, Конн. П. Драпяк. Збірка на возвольну боротьбу 20.00
Гемпстед, Л. Аб. І. Збірка в парохії на визвольну боротьбу 13.75
Ґрейт Медовс, Н. Дж. С. Кобальчук. Збірка на Р. Ш. 6.00
Гюстон, Текс. І. Барабаш. Жертва на народні цілі $10. Д. Куриця. Жертва на Рідний Край $10. Разом 20.00
Гудсон, Н. Й. В. Жолдак. Збірка на Рідну Школу 34.00
Джексон Сіти, Н. Й. о. М. Заларинюк. Збірка на інвалідів $21.60, колядa на Р. Школу $22.50. Разом 44.10
Джезоп, Па. В. Єдличка. Жертва на Рідну Школу 2.00
Джерзи, О. М. Іванчак. Жертва на визвольну боротьбу 5.00
Джерзи Сіти, Н. Дж. І. Ковзак. Жертва на Рідний Край $5. О. Лотошька. Жертва на Рідну Школу $2 і на медичну допомогу $3. Г. Шустикевич. Збірка на визв. боротьбу $4. І. Гелета. Жертва Поступового Клюбу на медичну допомогу $10. К. Кирчів. Жертва на визвольну боротьбу $10. М. Пігура. Жертва Бр. св. Ів. Хрестителя: на визвольну боротьбу $15, на інвалідів $10, на Рідну Школу $3. Пані Марія Ґрабар. Збірка на медичну допомогу $75. Разом 139.00
Денбурі, Конн. М. Маркевич. Збірка Бр. св. Миколая на Рідний Край 11.00
Діффіда, Масс. І. Костюк. Збірка на медич. фонд $10, на Рідну Школу $8.75, на визвольну боротьбу $5.95. Разом 24.72
Дітройт, Міш. П. Войтович. Членська вкладка до Просвіти $5. І. Шкільник. Збірка на визвольну боротьбу $100, на допомогу потерпіших $36.50. В. Бартош. Від Бр. св. Миколая на Рідну Школу $25, на визвольну боротьбу $25. Разом 191.00
Акрон, О. Марія Цепко. Збірка клюбу молодих Українців на потерпіших від лицького терору 18.00
Елизабет, Н. Дж. В. Левчик. Жертва на Рідну Школу $20. В. Левчик. Збірка на Рідну Школу $179.02. П. Остапчук. Збірка на Рідну Школу $10. К. Ліпат. Збірка на визвольну боротьбу $7.75. Разом 216.77
Елмайра, Н. Й. Д. Чумак. Жертва Тов. ім. Івана Франка на визвольну боротьбу 10.00
Ізелин, Н. Дж. П. Баховий. Жертва Тов. Просвіта й збірка на допомогу жертвам терору 33.00
Іст Орендж, Н. Дж. Й. Білоган. Жертва на Рідну Школу $5, на визвольну боротьбу $3, на Просвіту $2. Разом 10.00
Понстаун, О. М. Кіхтан. Збірка на визвольну боротьбу $16.75. Й. Бінко. Збірка на Рідну Школу $25.40. Разом 42.15
Йонкерс, Н. Й. Марта Серафин. Від клюбу Веселих Дівчат на Рідну Школу $10. о. В. Сподитаєвич. Колядa на Р. Школу $100, на пекучі потреби краю $10. Разом 120.00
Канзас Сіти, Канз. Д. Ярмолюк. Збірка на медичну допомогу $13.50, на визвольну боротьбу $10. Разом 23.50
Картерет, Н. Дж. І. Гінда. Збірка від Союза Українок на медичну поміч 25.45
Клинтонвил, Конн. Параскевія Вишньовська. Колядa на медичний фонд $26.50, на Рідну Школу $10, на визвольну боротьбу $10. Разом 46.50
Котсвил, Па. Евгенія Прийма. Колядa на Рідну Школу $20, на політ. вязнів $12, на сироти $23, для сиріт по Ю. Головнім $10. Разом 111.50
Лайнерстріт, Па. о. Й. Язечко. Збірка православної парохії на потерпіших від Лихів Українців 54.01
Мікіз Рікс, Па. І. Кіндзь. Жертва на Рідну Школу $2, на Рідну Школу $3. Разом 5.00
Мт. Кармел, Па. А. Гардиш. Збірка на Рідну Школу й лемківську 20.00
Монтреал, Кв., Канада. о. В. Слюзар. На „Сурму" 13.00
Найагара Фолс, Н. Й. І. Бодрак. Збірка на потерпіших $7, на інвалідів $7, на визвольну боротьбу $7.05. Разом 21.05
Нортгемптон, Па. П. Ленчук. Колядa на визвольну боротьбу 28.95
Ню Бритен, Конн. М. Тимчишин. Збірка на Рідну Школу $21, на інвалідів $21, на визвольну боротьбу $20. Разом 62.00
Ньюарк, Н. Дж. О. Присяжний. Колядa на визвольну боротьбу 8.00
Ню Йорк, Н. Й. о. М. Підгорецький. З панахиди на політ. вязнів $10. Катерина Дроздик. Збірка Союза Українок на визвольну боротьбу $10, на інвалідів $10, на Рідну Школу $10. Я. Гавришик. Замість святочних желань на визвольну боротьбу $50, на Рідну Школу $10, на інвалідів $5, на Просвіту $5. Павлина Авраменко. На медичну допомогу $125. Катерина Литвин. На медичну допомогу $5. В. Дроботій. Збірка Відділу Організації Державного Відродження України на визвольну боротьбу $1,000. С. Шевців. Збірка Бр. св. Володимира на мед. допомогу $100. Ф. Стефанко. Жертва на інвалідів $3, на Просвіту $2. пп. Хархан і Малярський. На визвольну боротьбу $5. Разом 1,350.00
Ню Кесл, Па. Й. Мельник. Колядa на Рідну Школу 2.00
Обоєр, Н. Й. М. Курій. Збірка на вічу й на забаві: на визвольну боротьбу $45, на Рідну Школу $2, на Просвіту $2, на інвалідів $1, на політ. вязнів $1. Разом 51.00
Пасейк, Н. Дж. М. Пшюк. Колядa на Рідну Школу $25, на визвольну боротьбу $10, на інвалідів $10. Разом 45.00
Пітсбург, Па. П. Бекиш. Колядa на визвольну боротьбу 35.15
Перт Амбой, Н. Дж. С. Дембицький. Збірка на народню лічницю 25.00
Плейнсборо, Н. Дж. Д. Лоцик. Чл. вкладка М. Кручковського на Просвіту 2.00
Порт Джервіс, Н. Й. В. Погорілка. Збірка на Рідну Школу Провідник, Ред. АФ. І. Гумляк. Жертва Ольги Андрець на Рідну Школу 16.00
Ром, Н. Й. І. Лаврук. Збірка на боєвий фонд 2.00
Сен Дизиоєфь, Мо. С. Юркевич. Колядa молодих членів У. Н. С.: на Рідну Школу $6.55, на визв. боротьбу $6.55. Разом 43.02
Ст. Пол, Мін. К. Качмар. Збірка на „Сурму" 13.10
Сиракюз, Н. Й. Г. Туркевич. Збірка на визв. боротьбу $144, на потерпіших $70, на інвалідів $70. Г. Туркевич. Передплата на кредні часописи $13. Разом 10.00
Тайтусвил, Па. І. Коцан. Колядa на Рідну Школу $10.00, на визв. боротьбу $9.50. Разом 297.00
Толідо, О. І. Кульматицький. Жертва Бр. св. О. Миколая $10. Брата Бурака на визв. боротьбу $1. Разом 19.50
Трентон, Н. Дж. С. Каламан. Збірка на визв. боротьбу 11.00
Филадельфія, Па. Т. Свистун. Жертва на Рідну Школу $5. Вікторія Рутецька. Дохід з представлення на визв. боротьбу $100. С. Рутецький. Жертва на Рідну Школу $5. С. Заборбян. Збірка на визвольну боротьбу $30. С. Борис. Збірка 105 відділу У. Н. С. на Просвіту $7. Разом 40.00
센트라일, Па. В. Солан. Від святинського клюбу на політичних вязнів $10, на інвалідів $10, на Рідну Школу $5. Разом 147.00
Честер, Па. І. Михальцев. Збірка на визвольну боротьбу $50, на політ. вязнів $25, на медицину $43.39. І. Стецик. Жертва Бр. св. Духа на Р. Школу $5, на інвалідів $5. Разом 25.00
Шарон, Па. о. Г. Пшюк. Замісць святочних желань на визвольну боротьбу 128.39
Шенандоа, Па. Г. Чорний. Колядa на Рідну Школу 2.50
Шикаго, Ілл. М. Пікульський. Збірка на інвалідів $10. С. Гешсьорський. Жертва на Рідний Край $5. Разом 8.50
Ютика, Н. Й. П. Ликтей. Збірка на визвольну боротьбу $39.52, на інвалідів $1. Разом 15.00
Ейтсборо, Па. І. Іванюк і І. Вуйчик. Збірка на допомогу потерпівшим від лицького терору 40.52
Всього за січень валюцуо до Обєднання $6,170.72. ..... 26.00

ПОДЯКИ

Я, нижче підписаний член Тов. Запорожська Січ, відділ 63 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі 50 долярів з фонду запомогового.

Разом з тим взиваю вас, браття Українці, котрі ще не належите до У. Н. Союза, вступайте громадно з цілою родиною, бо в часі якого нещастя У. Н. Союз спішить зі скорою помічю, як рідний батько.

Йосиф Процишин,
Форд Сіти, Па.

Я, нижче підписаний, член 168 відд. УНС., дякую сердечно Головним Урядникам Укр. Нар. Союза за виплачення мені з фонду запомогового 50 дол. Ця допомога є неоціненною в тяжкій моїй нужді.

Теодор Іванин,
член відділу 168 У. Н. С.,
Перт Амбой, Н. Дж.

НАЗВУ КОРАБЛЯ
і день приїзду до Америки випишемо в коротких словах.
ПЕГЕСИЛКА ГРОШИ ДО КРАЮ
Американськими Долярами.
ПАШПОРТИ-ВІЗИ І ПЕРМІТИ
Виробляємо кождому пасажирови.
ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ.
Спроваджуємо родини з Краю.
Полагоджуємо Справи Старокраєві.
По всі інформації пишіть або загально всім знаючим.
G. KUNASHEVSKY,
179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ Анни Лобачевської з села Заводи, повіт Ніж. Має знайомити: Brooklyn, N. Y. Її мужа Мефета, помер дня 7 березня 1931 р. і полишив по собі синів: Василя і Миколу. Просимо, щоб ми вона сама, чи хтось інший адресу: Yakiw Hucul, 2747 Lockport St., Niagara Falls, N. Y.

ОДИНОКИЙ в Ню Йорку куток, де можна мати свої і дамашні потраби — це Дилоп
"СНЄГУРОЧКА"
315 E. 6th Street, New York City
Tel. Orchard 4

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio
(Проти українського Клюбу)
Телефон: Atlantic 2054

Д-Р ЮРИЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel.: ALGONQUIN 8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділю від 12 до 1-ової пополудне, або після умови.

Небезпеки Жолудкових Клопотів.
Бідний апетит і бідне травлення спричиняють з часом тяжкі болі нирки, болі голови, розбиті болі, утрату нервової енерґії і загальної слабости і бідне здоровля. Нуга-Тон відновлює і скріпляє орґани і дає Вам чистить тіло від нечистот, підвищує апетит, поправляє травлення, старшим молоді сили і енерґію, мушкулам і нервам, чується як нова особа.
Если Ви не є так здорові, як Ви повинні бути, то Нуга-Тон. По ужитю кількох через кілька дні. Ви будете чувати й мутиси і ... Ваші мушкули і нервы ... прадуючи.
Нуга-Тон продається ... Если ваш аптекарь не ... попросіть, щоби ... ваш аптекарь від ...

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЯХ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150
Без ріжниці як далеко позамісцевости, кажте нам:
Офіс: 489 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

"НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ хочете виступити з патріотичною мовою, купіть собі
ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ
О. М. КІНАША
Ціна книжки з пересилкою 1 долар.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (30)

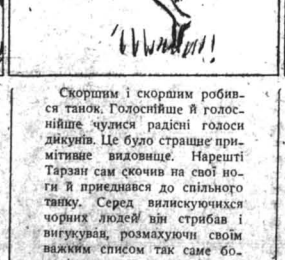

Один по одному інші дикуни хватали в руки списи і наліпи зігнувшись приєднувалися до спільного танку. Цим вони зазначали вибрання білої людини своїм ватажком. Женщини зібралися в окремі ґрупи коло недалеко від танцюристів-воїнів і били в ритм танкови в свої тарабани та плескали в долоні. В центрі танцюючих дикунів сидів Тарзан, тепер король племени Вазири.

Скоршим і скоршим робився танок. Голоснійше й голоснійше чулися радісні голоси дикунів. Це було страшне примітивне видовище. Нарешті Тарзан сам скочив на свої ноги й приєднався до спільного танку. Серед вилискуючихся чорних людей він стрибав і вигукував, розмахуючи своїм важким списом так саме божевільно-дико, як його приятелі-дикуни.

Останні сліди його цивілізації були забуті. Він знову став примітивною людиною, захопившись своїм пануванням серед цих диких чорних. Що подумалиб його приятелі лорди, колиб вони побачили його дикий танок, а один з лордів показуючи на нього сказав би: „Диваїться, мої лорди, це Джан Клейтон, лорд Ґрейстокі!"

Що сказалаб прекрасна Американка, яка в цей час любувалася місяцем з покладу яхту „Лейді Аліс", далеко на захід від Тарзана? Чи вона й далі любилаб цього дикунського короля, що танцює голий серед своїх дикунів-підданих? Саме в той час, коли танок Тарзана досяг найвищого свого напруження, прекрасний яхт затрісся увесь від страшного вибуху й помало почав гинути під одою Атлянтика!